«Шахтинск қаласының кәсіпкерлік және ауыл шаруашылығы бөлімі» ММ қызметіндегі сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін ішкі талдау нәтижелері бойынша талдамалық анықтама

Шахтинск қаласы **12.06.2026 ж.**

«Шахтинск қаласының кәсіпкерлік және ауыл шаруашылығы бөлімі» ММ (бұдан әрі-Бөлім) сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау Қазақстан Республикасы Мемлекеттік қызмет істері және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл Агенттігі Төрағасының 2016 жылғы 19 қазандағы № 12 «Сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізудің Үлгілік қағидаларын бекіту туралы» бұйрығына сәйкес жүргізілді.

Сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізу мақсатында «Шахтинск қаласының кәсіпкерлік және ауыл шаруашылығы бөлімі» ММ басшысының 2026 жылғы 14 мамырдағы № 21 бұйрығымен уәкілетті тұлға анықталды және Бөлімнің сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізуге жұмыс тобы құрылды.

Сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау келесі бағыттар бойынша жүзеге асырылды:

1) «Шахтинск қаласының кәсіпкерлік және ауыл шаруашылығы бөлімі» ММ қызметін қозғайтын нормативтік-құқықтық актілерде және құқықтық актілерде сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін анықтау;

2) «Шахтинск қаласының кәсіпкерлік және ауыл шаруашылығы бөлімі» ММ ұйымдастыру-басқару қызметінде сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін анықтау.

Сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізу мерзімі 2026 жылғы 18 мамырдан 2026 жылғы 27 маусымға дейін.

I. «Шахтинск қаласының кәсіпкерлік және ауыл шаруашылығы бөлімі» ММ қызметіне қатысты нормативтік құқықтық актілерде сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін анықтау.

Сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін ішкі талдаудың жұмыс тобы өз қызметін жүзеге асыру кезінде «Шахтинск қаласының кәсіпкерлік және ауыл шаруашылығы бөлімі» ММ басшылыққа алатын нормативтік-құқықтық актілерге талдау жүргізді.

Қазақстан Республикасы «Қазақстан Республикасындағы жергілікті мемлекеттік басқару және өзін-өзі басқару туралы» Заңының 31 - бабы 1-тармағының 4-2) тармақшасына, Қазақстан Республикасының «Сауда қызметін реттеу туралы»Заңына, Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрінің міндетін атқарушының 2015 жылғы 27 наурыздағы №264 бұйрығымен бекітілген «Ішкі сауда қағидаларына» (бұдан әрі-Қағидалар)сәйкес, Шахтинск қаласы әкімдігінің 2024 жылғы 11 қазандағы № 42/01 қаулысымен стационарлық емес сауда нысандарын орналастыру орындары анықталды және бекітілді.

Стационарлық емес сауда нысандарын орналастыру орындары «Шахтинск қаласының жер қатынастары, сәулет және қала құрылысы бөлімі» ММ мәліметтеріне сәйкес тиісті нысаналы мақсаттары бар жер учаскелерінің бар алаңдарын ескере отырып, Шахтинск қаласының және іргелес кенттердің бас жоспарына сәйкес айқындалған.

Ережеге сәйкес стационарлық емес сауда нысандарын орналастыру орындарын және (немесе) бағыттарын бөлуді жергілікті атқарушы орган (ЖАО) ішкі сауда субъектілерінің өтінімдері бойынша конкурстық негізде екі кезеңде жүзеге асырады.

Ішкі сауда қағидаларының 73-тармағына сәйкес стационарлық емес сауда объектілерін орналастыру орындарын және (немесе) маршруттарын бөлуді жергілікті атқарушы органдар жүргізеді және ішкі сауда субъектілерінің өтінімдері бойынша конкурстық негізде жүзеге асырылады. Жергілікті атқарушы орган Ішкі сауда субъектілерінің өтінімдерін конкурс шарттарына сәйкестік өлшемшарттарымен қабылдау туралы хабарлайды.

Алайда, қағидаларда конкурсты өткізудің нақты шарттары айтылмаған, конкурстық құжаттамаға нақты талаптар жоқ (конкурсқа қатысушыларға қойылатын талаптар, іріктеу критерийлері және т. б.), хабарландырулардың, өтініштердің, хабарламалардың, шарттардың, хаттамалардың және т. б. құжаттамалардың бірыңғай нысандары реттелмеген, ішкі сауда субъектілерінің ұсынуы үшін қажетті құжаттар тізімі анықталмаған, конкурстық құжаттамаға қойылатын талаптар анықталмаған. конкурсқа қатысуға өтінімдерді ресімдеу, конкурс қорытындысы бойынша шарт жасасу тәртібі қандай болуы тиіс және т.б.

Бұдан басқа, Қағидалардың 73-тармағы бірінші бөлігінің 4-тармақшасына сәйкес сауда қызметін жүзеге асыру кезеңі кемінде бір жыл және бес жылдан аспайды. Алайда, 1 жылға дейінгі мерзімге маусымдық сипаттағы сауданы жүзеге асыратын ішкі сауда субъектілері үшін Сауда қызметін жүзеге асыру кезеңі айтылмаған.

Ұсынылған ережелерде қажетті құқықтық сенімділік пен конкурстық рәсімдерді рәсімдік регламенттеу жоқ, бұл нормаларды өз бетінше түсіндіру, ашықтық және тең қолжетімділік қағидаттарын бұзу тәуекелдерін тудырады.

Бөлімнің қызметін қозғайтын нормативтік құқықтық актілерде жүргізілген талдау нәтижесінде ЖАО-ның «Сауда қызметін реттеу туралы» және ҚР «Ішкі сауда қағидалары туралы»Заңы жоғарыда аталған баптарының нормаларын заңды қолдану бөлігінде тәуекелдер анықталды.

II.«Шахтинск қаласының кәсіпкерлік және ауыл шаруашылығы бөлімі»ММ ұйымдастыру-басқару қызметінде сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін анықтау.

Персоналды басқару жөніндегі қызметті зерделеу

Бөлім штаты 4 адамды құрайды, 2026 жылғы 1 маусымдағы жағдай бойынша штат 100% - ға жасақталған.

Талдау барысында зерттелетін кезеңде мемлекеттік қызметшілердің, «Шахтинск қаласының кәсіпкерлік және ауыл шаруашылығы бөлімі» ММ мемлекеттік функцияларды орындауға уәкілеттік берілген адамдардың жеке мүдделері арасында қайшылықтар деректері анықталған жоқ. Жұмысқа қабылданған қызметкерлердің басшымен үлестестігі жоқ және мемлекеттік сатып алу кезінде жоқ.

Бөлімнің мемлекеттік қызметшілерінің әкімшілік құқық бұзушылық жасауына талдау жүргізілді.

Қолданыстағы заңнамада лауазымды адамдар үшін белгіленген бұзушылықтар, қабылданған сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулер мен тыйымдар анықталған жоқ.

Жеке және заңды тұлғалардан «Шахтинск қаласының кәсіпкерлік және ауыл шаруашылығы бөлімі» ММ қызметкерлері тарапынан қолданыстағы заңнаманы бұзу, әрекетсіздік және бұзушылық мәселелері бойынша өтініштер талданған кезеңде түскен жоқ.

I.**Мемлекеттік қызметтер көрсету және рұқсат беру функцияларын іске асыру жөніндегі қызметті зерделеу.**

Бүгінгі күні ҚР Үкіметінің 2013 жылғы 18 қыркүйектегі №983 қаулысымен бекітілген мемлекеттік қызметтер тізіліміне 2022 жылғы 18 мамырдағы енгізілген өзгерістерге сәйкес «Шахтинск қаласының кәсіпкерлік және ауыл шаруашылығы бөлімі» ММ мемлекеттік қызметтердің 4 түрін көрсетеді.

2025 жылы және 2026 жылдың 5 айында Бөлімге тікелей түскен 423 *(2025ж. – 297 қызмет, 2026 жылғы қаңтар – мамырда 126)* мемлекеттік қызмет көрсетілді, барлық мемлекеттік қызметтер «Е-Лицензиялау» МДҚ жүйесі арқылы көрсетілді.

Мемлекеттік қызмет ретінде - кепілді тіркеу (тіркеуден шығару), өзгерістерді, толықтыруларды тіркеу (оның ішінде меншік құқығын басқа тұлғаға беру, талап ету құқығын басқаға беру, кейіннен кепіл (қайта кепіл)) және тіркелген кепілдің қолданылуын тоқтату, сондай-ақ тракторлар мен

олардың базасында жасалған өздігінен жүретін шассилер мен механизмдердің, тіркемелердің кепілін мемлекеттік тіркеу туралы куәлік немесе телнұсқа беру монтаждалған арнайы жабдығы бар тіркемелерді, өздігінен жүретін ауыл шаруашылығы, мелиоративтік және жол-құрылыс машиналары мен механизмдерін қоса алғанда, «Электрондық үкімет» веб - порталы мен «ХҚКО ААЖ» АЖ арасында интеграцияның болмауына байланысты өтімділігі жоғары арнайы машиналар соңына дейін автоматтандырылмаған бұл мемлекеттік қызмет көрсетілетін қызметті берушінің көрсетілетін қызметті алушымен тікелей байланысы кезінде қағаз түрінде көрсетіледі.

Барлық мемлекеттік қызметтер мемлекеттік көрсетілетін қызметтер стандарттарына сәйкес көрсетіледі және алдымен 2020 жылы Бөлімде өзіне-өзі қызмет көрсету секторы жұмыс істейді.

Есепті кезеңде белгіленген мерзімдерді бұза отырып, мемлекеттік қызметтер көрсету сапасына шағымдар көрсетілетін қызметті алушылардан түскен жоқ.

Рұқсат беру функцияларын іске асыру.

«Шахтинск қаласының кәсіпкерлік және ауыл шаруашылығы бөлімі» ММ Ережесіне сәйкес рұқсат беру функцияларын іске асыруды жүзеге асырмайды.

Бақылау-тексеру функцияларын іске асыру

Қазақстан Республикасының Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексінің 729-бабына сәйкес облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың, ауданның, облыстық маңызы бар қаланың жергілікті атқарушы органы Әкімшілік құқық бұзушылық туралы істерді, атап айтқанда әлеуметтік маңызы бар азық-түлік тауарларына сауда үстемесінің мөлшерін асыра қарайды. Осыған байланысты, Шахтинск қаласы әкімдігінің (2016 жылғы 28 қарашадағы №39/02, 2020 жылғы 11 ақпандағы №6/01, 2022 жылғы 15 желтоқсандағы 68/04) қаулысымен Әкімшілік құқық бұзушылықтарды анықтау және әкімшілік құқық бұзушылық туралы істерді

қарау үшін материалдарды қалыптастыру жөніндегі уәкілетті орган әлеуметтік маңызы бар азық-түлік тауарларына сауда үстемесінің мөлшерін сақтау бөлігінде «Шахтинск қаласының кәсіпкерлік және ауыл шаруашылығы»ММ оның негізінде, Ережеге сәйкес, бөлімге әлеуметтік маңызы бар азық-түлік тауарларына сауда үстемесінің мөлшерін сақтауды мемлекеттік бақылау функциясы бекітілді.

Алайда,2023 жылғы 15 наурызда Қазақстан Республикасының Әкімшілік құқық бұзушылық туралы Кодексіне өзгерістер енгізілгендіктен, бүгінгі күні облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың, ауданның, облыстық маңызы бар қаланың жергілікті атқарушы органдарының құзыретіне сауда нысандарының әлеуметтік маңызы бар азық-түлік тауарларына сауда үстемесінің мөлшерін сақтауы бойынша Әкімшілік құқық бұзушылық туралы істерді қарау кірмейді.

Бюджет және қаржы қаражатын игеру және бөлу.

«Шахтинск қаласының кәсіпкерлік және ауыл шаруашылығы бөлімі» мемлекеттік мекемесі бойынша бюджеттің жалпы көлемі 2025 жылы – **73 млн. 058 мың теңгені құрады,** жыл қорытындысы бойынша атқарылуы – **73 млн. 046,2 мың теңгені** немесе **99,9%**-ды. құрады, әртүрлі ерекшеліктер бойынша дөңгелектеу сомалары есебінен игерілмеуі.

2026 жылға Бөлім бойынша бюджет көлемі **71 млн 914 мың теңгені** құрайды. 2026 жылдың 5 айында **25 млн 025 мың теңге** немесе **34,8%** игерілді.

Жеке және заңды тұлғалармен шарттар жасасу.

Қазақстан Республикасының 2024 жылғы 01 шілдедегі 106-VIII «Мемлекеттік сатып алу туралы» Заңына және Қазақстан Республикасы Қаржы министрінің 2024 жылғы 9 қазандағы 687 «Мемлекеттік сатып алуды жүзеге асыру қағидалары»бұйрығына сәйкес 2025 жылға жеке және заңды тұлғалармен жалпы сомасы **11 млн. 346,4 мың теңгеге** шарттар жасалды. 2025 жылдың қорытындысы бойынша барлық жасалған шарттар **100% көлемде** орындалды.

2026 жылдың 5 айында жеке және заңды тұлғалармен жалпы сомасы **10 млн. 892,5 мың теңгеге** шарттар жасалды.

V. Талдау нысанына қатысты бұрын мемлекеттік органдар жүргізген тексерулердің нәтижелері (*тексеру не негізінде жүргізілгенін, аудиторлық тексеру жүргізу мерзімдерін, тексерілетін кезеңді және тексеру қорытындыларын қол қою)*

2025 жылы және 2026 жылдың 5 айында мемлекеттік органдар талдау нысанына қатысты тексерулер жүргізген жоқ.

Ұсынымдар:

1) қолданыстағы заңнама нормаларының сақталуын қамтамасыз етуге;

2) Жеке және заңды тұлғалардың құқықтары мен заңды мүдделерін қозғайтын шешімдер қабылдаудың ашықтығын қамтамасыз ету;

3) көрсетілетін мемлекеттік қызметтердің сапасын арттыру жөнінде тұрақты негізде шаралар қабылдауі;

4) бухгалтерлік есепті жүргізуге жауапты адамның кәсіби сауаттылығын арттыру жөнінде тұрақты негізде шаралар қабылдау.

Жұмыс тобының жетекшісі **А.Сейлов**

Жұмыс тобының хатшысы **С.Садвакасова**

Шахтинск қаласының Қоғамдық кеңесінің мүшесі **Е. Керимкулов**

Жұмыс тобының мүшелері:

А. Макова _____